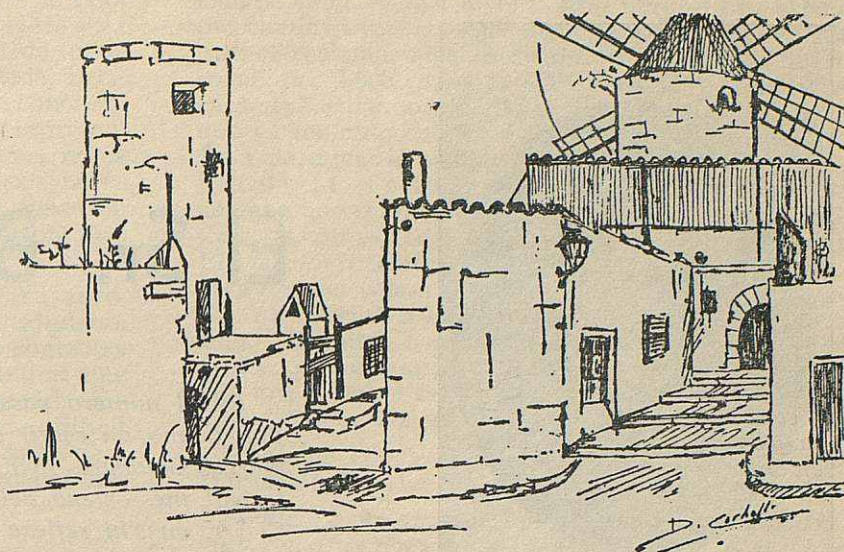

Escrits de Mallorca

Ciutat i part forana

Heus aquí dos termes molt emprats a Mallorca. El que nosaltres coneixem per Palma, per molts mallorquins és la Ciutat. Sobretot pels pagesos. I es conserva aquesta denominació per dos motius. En primer lloc, un motiu ampli: sempre i a tot arreu ha estat freqüent en el vocabulari del camp, allò d'«anar a Ciutat». En segon lloc, fins fa poc més de dos segles, Palma no existia. Era la Ciutat de Mallorca. Així havia estat anomenada durant tota l'Edat Mitjana i un bon tros de la modernitat. Van ser els Borbons que van restaurar el vell nom romà.

La part forana és tot el que hi ha fora de la Ciutat. Tant els pobles com els altres nuclis urbans de l'illa, que bé n'hi han prou. Inca i Manacor, per exemple, ja tenen més de trenta mil persones. No obstant, la seva gent continua essent forana.

Els mallorquins han fet de la Ciutat i de la part forana dues realitats del tot oposades entre elles. La primera imatge ens ve de l'Edat Mitjana.

La Ciutat era un nucli compacte, atapeït, dins de les muralles infranquejables. La resta, fora de les muralles, només podia entrar amb permís, de tant en tant.

A través dels segles anaven sorgint conflictes entre les dues bandes oposades, moltes vegades per qüestió d'aliments, fam, epidèmies,... La Ciutat importava normalment d'altres llocs de la Mediterrània el seu menjar. Però en èpoques d'escassetat el menjar no arribava i llavors els ciutadans només podien sobreviure amb l'ajuda del camp.

Els camperols, de sempre molt resignats, anaven subministrant aliments a la Ciutat. Però, en algun cas, la pressió que tenien al damunt era tan forta, que es van alçar furiosos. Això va passar ja el 1391 i també el 1445. Els que van pagar-ho més fort varen ser els jueus —xuetes— i els nobles de la Ciutat.

Aquests, molts d'ells propietaris que no vivien a les seves terres sinó que s'havien traslladat a la Ciutat, tenien un refugi a Alcudia, vila feudal de l'altra banda de l'illa. Alcudia és el poble més senyor de la part forana, el que més s'assembla a la Ciutat; també té muralles.

Al segle XVI el conflicte entre Camp i Ciutat va ser molt més fort. Hi va haver el que s'entén per «rebellió de les Germanies». Era una època d'escassetat i, al mateix temps, de forta exigència a l'illa per part de Barcelona. Barcelona treia diners de Mallorca per diverses raons, entre elles, perquè hi havia nobles mallorquins procedents de Catalunya o emparentats amb catalans. Els que més se'n van ressentir van ser pagesos i artesans. El seu moviment de rebel·lió fou tan fort que fins que no vingué un exèrcit reial no es va poder dominar.

Per últim, al segle XVIII, amb la guerra de Successió espanyola, hi va haver un altre brot de lluita entre partidaris de l'Arxiduc Carles i partidaris de Felip V. Sembla que els del primer eren molt més nombrosos i coincidien més aviat amb les forces populars i del camp. Però també van ser sotmesos amb la victòria de Felip V.

Aquest conjunt de lluites amb les corresponents derrotes i càstigs envers la gent forana, ha format el caràcter del pagès mallorquí, tancat, treballador, desconfiat envers els altres, amb ressentiments de generacions a dintre, envers la Ciutat o envers aquell o aquell altre senyor. L'ha format també amb poca ambició de progrés i amant del que semblen petites coses, com les feixes i els molins de vent.

El ciutadà si bé se sent superior, també conserva molt d'aquesta manera de ser. Excepte quan viatja i coneix món fora de l'illa.

Aquesta història pesa encara avui molt. Malgrat el turisme.

Lluís Galobart

PANADERIA

BOLLERIA

San Antonio

El Rieral

Teléfono 55

SANTA EULALIA DE RONSANA